Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

28 päivänä helmikuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Liikenne – Direktiivi 2006/126/EY – Ajokorttien vastavuoroinen tunnustaminen – Kieltäytyminen tunnustamasta toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia – Ajokortin perusteella vahvistettu ajo-oikeus

Asiassa C-9/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Karlsruhe (Karlsruhessa sijaitseva osavaltion ylioikeus, Saksa) on esittänyt 20.12.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.1.2018, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Detlef Meyn,

Generalstaatsanwaltschaft Karlsruhen osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit E. Levits (esittelevä tuomari) ja P. G. Xuereb,

julkisasiamies: M. Bobek,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Detlef Meyn, edustajanaan W. Säftel, Rechtsanwalt,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braun ja N. Yerrell,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee ajokorteista 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY (EUVL 2006, L 403, s. 18) 2 artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 6 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty rikosasiassa, joka on pantu vireille Detlef Meyniä vastaan siitä syystä, että hän on ajanut moottoriajoneuvoa ilman ajo-oikeutta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 2006/126

3 Direktiivin 2006/126 johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”Liikenneturvallisuuden vuoksi olisi säädettävä ajokortin myöntämistä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Kuljettajantutkintoon ja ajokortin myöntämiseen liittyviä vaatimuksia on yhdenmukaistettava. Sitä varten on määriteltävä moottoriajoneuvon kuljettamiseen liittyvät tiedot, taidot ja käyttäytyminen ja laadittava kuljettajantutkinto näiden käsitteiden mukaan sekä määriteltävä uudelleen ajoneuvon kuljettamiseksi edellytettävää fyysistä ja henkistä suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset.”

4 Kyseisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin säännösten mukaisesti otettava käyttöön liitteessä I esitetyn yhteisön mallin mukainen kansallinen ajokortti. Yhteisön mallin mukaisen ajokortin sivulla 1 olevassa tunnuskuvassa on oltava ajokortin antavan jäsenvaltion kansallisuustunnus.”

5 Mainitun direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Vastavuoroinen tunnustaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden antamat ajokortit on tunnustettava vastavuoroisesti.”

6 Saman direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa määritellään ajokortin myöntämisen edellytykset ja sen e alakohdassa täsmennetään muun muassa, että ajokortti myönnetään yksinomaan hakijoille, joiden vakinainen asuinpaikka on ajokortin myöntävän jäsenvaltion alueella.

7 Direktiivin 2006/126 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos jäsenvaltion myöntämän voimassa olevan kansallisen ajokortin haltija on muuttanut vakinaisesti asumaan toiseen jäsenvaltioon, hän voi pyytää, että hänen ajokorttinsa vaihdetaan sitä vastaavaan ajokorttiin. Vaihdon suorittavan jäsenvaltion asiana on todentaa, minkä luokan osalta sille esitetty ajokortti on yhä voimassa.

– –

6. Jos jäsenvaltio vaihtaa yhteisöön kuulumattoman maan myöntämän ajokortin yhteisön mallin mukaiseksi ajokortiksi, vaihdosta samoin kuin mahdollisista myöhemmistä ajokortin uudistamisista tai ajokortin korvaamisesta on tehtävä merkintä yhteisön mallin mukaiseen ajokorttiin.

Tällainen vaihtaminen voidaan suorittaa ainoastaan, jos kolmannen maan myöntämä ajokortti luovutetaan vaihdon suorittavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Jos tällaisen ajokortin haltija siirtyy asumaan vakinaisesti toiseen jäsenvaltioon, kyseisen jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa 2 artiklassa määriteltyä vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta.”

Saksan oikeus

8 Henkilöiden oikeuttamisesta osallistumaan tieliikenteeseen annetun asetuksen (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, 28 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Voimassa olevan unionin tai [Euroopan talousalueen (ETA)] ajokortin haltijoilla, joiden – – varsinainen asuinpaikka on [Saksassa], on 2–4 momentissa säädetyin rajoituksin oikeus kuljettaa moottoriajoneuvoja Saksassa ajokorttinsa kelpoisuuden rajoissa. – –”

9 Kyseisen asetuksen 28 §:n 4 momentissa täsmennetään muun maussa, että 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ei ole sellaisen unionin tai ETA:n ajokortin haltijoilla, joka on myönnetty väärennetyn kolmannesta valtiosta peräisin olevan ajokortin perusteella.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

10 Meynin, joka on Saksassa asuva Saksan kansalainen, osalta todettiin 1.9.2015 tapahtuneen liikenneonnettomuuden johdosta, ettei hänellä ollut ollut saksalaista ajokorttia enää sen jälkeen, kun hänen ajokorttinsa oli otettu pois vuonna 2006.

11 Meynillä oli kuitenkin puolalainen ajokortti, joka oli myönnetty 1.8.2011 toisen, 3.11.2010 päivätyn unkarilaisen ajokortin perusteella. Viimeksi mainittu ajokortti oli myönnetty vaihtamalla siihen vuonna 1986 myönnetty venäläinen ajokortti, joka on osoittautunut väärennetyksi. Meyn on tuomittu vuonna 2012 saksalaisessa tuomioistuimessa tästä asiakirjaväärennöksen käyttämisestä.

12 Amtsgericht Bad Säckingen (Bad Säckingenin alioikeus, Saksa) tuomitsi 24.4.2017 annetulla tuomiolla Meynin tahallisesta ajo-oikeudetta ajosta tieliikennelain (Straßenverkehrsgesetz) 21 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla.

13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka käsittelee kyseisestä tuomiosta tehtyä Revision-valitusta, pohtii, onko henkilöiden oikeuttamisesta osallistumaan tieliikenteeseen annetun asetuksen 28 §:n 4 momenttiin perustuva kieltäytyminen tunnustamasta jostakin jäsenvaltiosta saatua ajokorttia, joka perustuu toisen jäsenvaltion myöntämän sellaisen ajokortin siirtämiseen, joka puolestaan perustuu väärennettyyn kolmannesta valtiosta saatuun ajokorttiin, yhteensopiva direktiivin 2006/126 säännösten kanssa.

14 Tässä tilanteessa Oberlandesgericht Karlsruhe (Karlsruhessa sijaitseva osavaltion ylioikeus, Saksa) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2006/126] 2 artiklan 1 kohdan mukainen tunnustamisvelvollisuus olemassa myös sen jälkeen, kun Euroopan unionin jäsenvaltio on vaihtanut ajokortin soveltuvuutta arvioimatta, jos aikaisempaa ajokorttia ei koske tunnustamisvelvollisuus (tässä tapauksessa aikaisempi, toisen Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä ajokortti perustui puolestaan kolmannen valtion myöntämän ajokortin vaihtamiseen direktiivin 2006/126 11 artiklan 6 kohdan kolmannen virkkeen mukaisesti)?

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, ovatko direktiivin 2006/126 säännökset esteenä sille, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta ajokorttia, jonka haltija asuu vakinaisesti sen alueella ja jonka toinen jäsenvaltio on myöntänyt soveltuvuutta tutkimatta jonkin muun jäsenvaltion myöntämän sellaisen ajokortin perusteella, joka on saatu puolestaan vaihtamalla kolmannen valtion myöntämä ajokortti.

16 Heti alkuun on huomautettava, että direktiivin 2006/126 2 artiklan 1 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden myöntämien ajokorttien vastavuoroisesta tunnustamisesta ilman muodollisuuksia (ks. vastaavasti tuomio 26.10.2017, I, C-195/16, EU:C:2017:815, 34 kohta).

17 Kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan tässä tarkoituksessa ajokortin myöntämisedellytykset samalla kun sen e alakohdassa täsmennetään, että ajokortti myönnetään yksinomaan hakijoille, joiden vakinainen asuinpaikka on ajokortin myöntävän jäsenvaltion alueella.

18 Mainitun direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa todetaan vielä, että jos jäsenvaltion antaman voimassa olevan ajokortin haltija on muuttanut vakituisesti asumaan toiseen jäsenvaltioon, hän voi pyytää, että hänen ajokorttinsa vaihdetaan sitä vastaavaan ajokorttiin.

19 Siltä osin kuin on kyse yhteisön mallin mukaisen ajokortin (jäljempänä yhteisön ajokortti) myöntämisestä vaihtamalla kolmannen valtion myöntämä ajokortti yhteisön ajokortiksi, on todettava, että vaikka direktiivissä 2006/126 ei vahvistetakaan edellytyksiä, joilla jäsenvaltiot voivat suorittaa tällaisen vaihdon, siinä säädetään kuitenkin, että vaihdosta on seurauksia kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa vahvistetun vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisen osalta.

20 Mainitun direktiivin 11 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan mukaan näet on niin, että jos kolmannesta valtiosta saatua ajokorttia vastaan myönnetyn ajokortin haltija siirtyy asumaan vakinaisesti toiseen jäsenvaltioon, kyseisen jäsenvaltion ei tarvitse soveltaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta.

21 Direktiivin 2006/126 11 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan on lisäksi niin, että kun yhteisön ajokortin myöntäminen perustuu kolmannesta valtiosta saadun ajokortin vaihtamiseen, kyseisestä vaihdosta on tehtävä merkintä yhteisön ajokorttiin.

22 Direktiivin 2006/126 säännösten mukaan siis sen 2 artiklan 1 kohdassa vahvistettu vastavuoroista tunnustamista koskeva velvollisuus rajoittuu jäsenvaltioiden myöntämiin ajokortteihin eikä koske kolmansien valtioiden myöntämiä ajokortteja.

23 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtuma-aikaan Meyn asui Saksassa. Direktiivin 2006/126 11 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan nojalla Saksan liittotasavallan ei siis olisi tarvinnut tunnustaa toisen jäsenvaltion Meynille myöntämää ajokorttia, joka oli saatu vaihtamalla kolmannen valtion myöntämä ajokortti.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kuitenkin, päteekö kyseinen päätelmä myös pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa ajokortti on myönnetty sellaista toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia vastaan, joka on saatu puolestaan vaihtamalla kolmannen valtion myöntämä ajokortti.

25 Tältä osin on todettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen ei voida vastata pelkästään direktiivin 2006/126 11 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan sanamuodon perusteella. Tästä sanamuodosta ilmenee näet, että kyseinen säännös koskee sitä, että jäsenvaltio myöntää ajokortin kolmannen valtion myöntämää ajokorttia vastaan, eikä sitä, että jäsenvaltio myöntää ajokortin sellaista toisen jäsenvaltion myöntämää ajokorttia vastaan, joka on saatu puolestaan vaihtamalla kolmannen valtion myöntämä ajokortti.

26 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 26.9.2018, Baumgartner, C-513/17, EU:C:2018:772, 23 kohta).

27 Tältä osin on todettava, että direktiivillä 2006/126 pyritään sen johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan säätämään yhteisön ajokortin myöntämistä koskevista vähimmäisvaatimuksista liikenneturvallisuuden vuoksi.

28 Se, että direktiivissä 2006/126 asetetaan jäsenvaltioiden myöntämien ajokorttien vastavuoroista tunnustamista koskeva velvollisuus, on seurausta siitä, että kyseisessä direktiivissä vahvistetaan yhteisön ajokortin myöntämistä koskevat vähimmäisvaatimukset.

29 Ajokortin myöntävän jäsenvaltion tehtävänä on siten tutkia, täyttyvätkö unionin oikeudessa säädetyt vähimmäisedellytykset ja erityisesti direktiivin 2006/126 7 artiklan 1 kohdassa asetetut asuinpaikkaa ja moottoriajoneuvon kuljettajaksi soveltuvuutta koskevat edellytykset ja onko näin ollen ajokortin myöntäminen perusteltua (tuomio 26.10.2017, I, C-195/16, EU:C:2017:815, 46 kohta).

30 Tästä seuraa, että silloin, kun tietyn jäsenvaltion viranomaiset ovat myöntäneet ajokortin, muilla jäsenvaltioilla ei enää ole mahdollisuutta tutkia, onko tässä direktiivissä säädettyjä myöntämisedellytyksiä noudatettu, koska jäsenvaltion myöntämän ajokortin hallussapitoa on pidettävä todisteena siitä, että kyseisen ajokortin haltija täytti ajokortin myöntämishetkellä nämä edellytykset (tuomio 26.10.2017, I, C-195/16, EU:C:2017:815, 47 kohta).

31 Direktiivillä 2006/126 ei ole kuitenkaan tarkoitus vahvistaa vaatimuksia, joiden on täytyttävä, jotta kolmansista valtioista saadut ajokortit voidaan vaihtaa, ja tällainen oikeus kuuluu pelkästään jäsenvaltioiden toimivaltaan, joten muiden jäsenvaltioiden tältä osin suorittamat arvioinnit eivät voi sitoa kulloinkin kyseessä olevaa jäsenvaltiota.

32 Jäsenvaltiota ei siis voida velvoittaa tunnustamaan ajokorttia, jonka haltija asuu vakinaisesti sen alueella ja jonka toinen jäsenvaltio on myöntänyt soveltuvuutta tutkimatta jostain muusta jäsenvaltiosta saatua ajokorttia vastaan pelkästään sillä perusteella, että viimeksi mainittu ajokortti on puolestaan vaihdettu aikaisemmin kolmannen valtion myöntämän ajokortin kanssa, koska muutoin direktiivissä 2006/126 tarkoitetut liikenneturvallisuuden vaatimukset kyseenalaistetaan.

33 Kaikista edellä esitetyistä seikoista seuraa, että direktiivin 2006/126 säännöksiä on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta ajokorttia, jonka haltija asuu vakinaisesti sen alueella ja jonka toinen jäsenvaltio on myöntänyt soveltuvuutta tutkimatta jonkin muun jäsenvaltion myöntämän sellaisen ajokortin perusteella, joka perustuu puolestaan kolmannen valtion myöntämän ajokortin vaihtamiseen.

Oikeudenkäyntikulut

34 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Ajokorteista 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY säännöksiä on tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä sille, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta ajokorttia, jonka haltija asuu vakinaisesti sen alueella ja jonka toinen jäsenvaltio on myöntänyt soveltuvuutta tutkimatta jonkin muun jäsenvaltion myöntämän sellaisen ajokortin perusteella, joka on saatu puolestaan vaihtamalla kolmannen valtion myöntämä ajokortti.

Allekirjoitukset